

עזרי וזמרת י-ה

פרפראות וחידושים על פרשת השבוע
מפניני ר' עוזי צמח הי"ו

פרשת פקודי - תשפ"ה - גיליון 142

מדור הגימטריות

* וַיְהִי מִזֶּמֶת כֶּכֶר הַכֶּסֶף לְצָקֹת אֶת אֲדָנִי הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֲדָנִי הַפָּרֹכֶת
מִזֶּמֶת אֲדָנִים לְמִזֶּמֶת הַכֶּכֶר כֶּכֶר לְאֲדָנִי: (ל"ח כ"ז)

ומבאר בעל הטורים, מאת אדנים. כנגד מיוסדים על אדני פז וכנגדם תקנו ק' ברכות בכל יום.

וכן מבאר החידושי הרי"ם, מאת האדנים היו במשכן ומאה ברכות חייב אדם לברך בכל יום כשם שהאדנים היו יסודות למשכן, כך הברכות הם יסודות הקדושה בשיהודי, "אדן" לשון אדנות, ע"י הברכות מעיד האדם בישראל ש"י יתברך הוא אדון על כל הבריא. והנה המילים בפסוק: **מִזֶּמֶת אֲדָנִים לְמִזֶּמֶת הַכֶּכֶר כֶּכֶר לְאֲדָנִי**, עולה בגימטריא 1587.

וכן המילים: **מכאן - שחייב האדם לברך בכל יום ויום מאה ברכות**, עולה בגימטריא 1587.

* וַיֵּשֶׁם אֹתָם עַל פֶּתַח הָאֹפֶד אֲבִי וַזְּרֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּאֲשֶׁר צִוָּה יי' אֶת מֹשֶׁה: (ל"ט ז')

ומביא המשך חכמה, אבני זכרון לבני ישראל. שיזכרו בני ישראל ששמותם חקוקים באפוד לפני ה', ויתביישו לעשות עבירה. וכמו שאמרו גבי יוסף "ותתפשהו בבגדו לאמור וגו'" - באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלום, אמר לו: יוסף עתידין בניך שיכתבו על אבני אפד ואתה ביניהם, רצונך שימחה שמך מביניהם. ונראה לרמוז כן במילים **הָאֹפֶד אֲבִי וַזְּרֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל**, זהו ר"ת.

כאשר היה יוסף נתון בנסיון אשת פוטיפר - נראה אליו דיוקן אביו לבל יחטא - ויאמר לו ראה ששמך יהיה ניתן זיכרון ראוי באפוד.

* וַתִּכְתֹּב כָּל עֲבֹדַת מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד וַיַּעֲשֵׂה בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יי' אֶת מֹשֶׁה בֶּן עֲשׂוֹ: (ל"ט ל"ב)

ומבאר האור החיים הק', עוד נראה כי כאן עשה הכתוב מחברת הכללות בקיום התורה והראה כי בני ישראל יזכו זה לזה והתורה נתנה להתקיים בכללות ישראל כל אחד יעשה היכולת שבידו ויזכו זה לזה. ואולי כי לזה רמז באומרו (ויקרא י"ט ח) ואהבת לרעך כמוך, פירוש לצד שהוא כמותך כי בשלומך ייטיב לך ובאמצעותו אתה משלים שלימותך ואם כן אינו אחר אלא אתה עצמך וכאחד מחלקיך.

ונראה לרמוז כן במילים **וַיַּעֲשֵׂה בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יי'**, זהו ראשי תיבות.

והתורה הקדושה נתנה לכל איש ישראל בכללות - שהם כהנים לויים ישראלים - ערבים ושותפים איש רעהו יעזורו - שנאמר ואהבת רעך כמוך - ויחד יקיימו התורה שאותה צוה הקב"ה.

פרפראות וחידושים

* אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדֻת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה עֲבֹדַת הַלְוִיִּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן: (ל"ח כ"א)

ומבאר האור החיים הקדוש נמצאת אומר שהמונים בפרט זה של המשכן הם ה', א' התורה היא מושלת על קיומו אם יתקיים אם לאו, ב' משה ממונה על מצותו באיזה אופן יעשה ויתנהג, ג' הלויים לעבוד לפרוק ולטעון וכו', ד' הכהנים לעבוד העבודות ולהתמנות על הלויים בעבודתם, ה' ובצלאל ואהליאב על המלאכה ועל אלה אמר אלה פקודי המשכן.

ונראה לרמוז כן במילים **אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדֻת**, זהו ראשי תיבות.

שעל קיום המשכן גמנים פקודי המשכן - דהם תורה משה כהנים לויים אהליאב ובצלאל - שם נמצאת התורה עדות דיהיו כל ישראל מקיימים.

* אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדֻת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה עֲבֹדַת הַלְוִיִּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן: (ל"ח כ"א)

וביאר המלבי"ם, מִשְׁכַּן הָעֵדֻת, המשכן עצמו העיד על כך שהדין וחשבון הינו נכון ולא היתה כאן חלילה שום מעילה. שכן אילו היה כאן אף צל ונדנד של גניבה, כי אז ודאי לא היתה שכינה שורה ולא היה משכן כלל.

ונראה לרמוז כן במילים **אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן**, זהו ראשי תיבות.

אלא פקודי ווי המשכן שאותם קבע משה - דהם יעידו נקיון כפיו למלאכת המשכן.

* אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדֻת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה עֲבֹדַת הַלְוִיִּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן: (ל"ח כ"א)

וביאר האור החיים הק', עוד ירצה על דרך אומרים ז"ל (שם פנ"א) שהמשכן היה כפרה על מעשה העגל, עוד אמרו בחולין (ה'). כי שקולה עבודה זרה ככל התורה כולה, והוא אומרו אלה פקודי פירוש על דרך שתרגם אונקלוס (ויקרא כ"ז ל"ד) אלה המצות אלן פקודיא, המצות שתלויים במשכן **משכן העדות אשר פוקד** וגו' פירוש כל המצות שבתורה שנצטווה משה כולם ישנם במצות המשכן, ובוה יכפר המשכן על העגל ששקול כנגד כל התורה. ונראה לרמוז כן במילים **אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדֻת**, זהו ראשי תיבות.

המשכן שבו נמצאת העדות - דהיא התורה ותרי"ג מצוותיה פירושה אשר קיבלו ישראל - יהיה להם כפרה דהיא שקולה נגד עוון מעשה העגל.

סיפור שבועי

רבי מאיר ועקנין זצ"ל ראב"ד טבריה 50 שנה לפטירתו

רבי מאיר ועקנין זצ"ל נולד ביום ז' אדר תרמ"ה. לאביו רבי דוד ועקנין זצ"ל שהיה אב"ד בקזבלנקא במרוקו, ועם עלייתו ארצה, כיהן כרב ואב"ד בעיר טבריה, ולאיתו מרת ג'והרה ע"ה. בהיותו ילד בגיל 12 לערך, התייתם מאביו, ואמו שהיתה חלשה וחולה כל ימיה עד יומה האחרון, גדלה אותו במסירות נפש.

בהקדמה לספרו זכרון מאיר כותב רבי מאיר ועקנין, חסדי ה' כי לא תמנו, אשר נטע בלבי אהבתו ויראתו, ושקדתי על למוד התורה ולא נסחפתי עם בחורי הזמן, שכל אחד פנה לדרכו ולא נטה לבי ללכת בדרכם, ובעזה"י מצאתי חן בעיני הרב הראשי לטבריה רבי יוסף דוד אבולעפיא זצ"ל והרב אברהם אבוחצירה זצ"ל שהיה מחבב אותי מאוד, ובהיותי בן י"ח שנה שידך לי את בתו של רבי מנשה חמוי זצ"ל, אשה צדקת וצנועה יעל שמה שהיתה לי לעזר רב בהנהלת הבית ובחנוך הבנים ונכנסתי ללמד תלמידים, גפ"ת בבית הכנסת 'סניור' בטבריה.

בשנת תרע"ד בטרם פרצה מלחמת העולם הראשונה, יצא רבי מאיר לניו-יורק, להיות שד"ר לת"ת ובית היתומים שתחת השגחת רבי רפאל ביבאס זצ"ל (מחוטנו), ולקופת אדונו התנא הקדוש רבי מאיר בעל הנס זיע"א.

מספר רבי מאיר, בבואי לניו-יורק קבלו אותי אחינו הספרדים אנשי ארם צובא, ואנשי דמשק לרב ראשי ומנהיג לעדתם, וברוך השם יסדתי שם חבורות ואגודות ללימודי התורה, ובשנת תרע"ט שנסתיימה המלחמה ונפתחו שערי הארץ, התעוררו בי רשפי אש שלהבת ארץ הקודש, והודעתי לקהל על החלטתי הנחושה לשוב לארץ אבותי ולעיר מולדתי. הקהל הקדוש קבל זאת בצער גדול, ראשי הקהל וכל העם הפצירו בי עד מאוד להישאר שם ולהמשיך להנהיג את קהילתם הקדושה, ובנוסף הרב אברהם סיתאון זצ"ל כתב פסק דין ארוך שאני חייב להישאר אצלם לטובת ק"ק שצריכים לי. אנשים נשים וטף התאספו בבית הכנסת.

רוק התחלתי לדבר מענייני הפרידה, היה נשמע קול האנחות והבכיה בלי שיעור ובלי מדה, ואני מרוב צערי על קושי הפרידה, וביותר, גדל כאבי על צערם, התעלפתי ולא יכולתי בשום אופן לסיים הדרשה, ומרוב הבכי והדמעות שזלפו מעינינו נתמלאה הרצפה מים כאילו גשם יורד מן השמים, ובזה סימתי דברי בהן צדקי שלא אשכחם לעולם כל ימי היותי על אדמתי, וזכרם הטוב וחסדם ואהבתם לא ימושו מנגד עיני, וכל בקשה שישלחו וידרשו מאתי ובידי לעשותה, הנני בלשון זירוז, מוכן למלאותה מעומק לבי אני מברך אותם בברכה המשולשת.

ובעת הדרשה הארוכה שלפני נסיעתי לארץ הקדש, עמד הרב עזרא בוקעי ע"ה ונשקני על ראשי ואמר לי יאמן מר, כי כבודו לא נשלח מארץ ישראל עבור שדרו"ת לצדקת רבי מאיר בעל הנס זיע"א ות"ת, אלא לכבוד הק"ק הזה שהוצאת אותנו מחמשים שערי טומאה, והכנסת אותנו בחמשים שערי קדושה וה' יתברך יתעלה שמו.

לבסוף עלה ביד הרב זצ"ל לעלות לארץ ישראל, מאחר שבאו רבנים מארם צובא לניו יורק והנהיגו את הקהילה בדרך התורה והיראה. עם חזרתו לארץ הקודש עבר דרך אירופה, ובאחד מימי ערב שבת בהגיעו לעיירה סיגט, בהיכנסו לבעל עצי החיים זצ"ל (כ"ק האדמו"ר רבי צבי חיים טייטלבוים ז"ע מסאטמר) לתת שלום, הזמינו הרבי להיות אורחו לש"ק, אמר לו הרב זצ"ל אבל איך אסעוד עם החסידים כשלאראשי מצנפת שנראית מוזרה לגביכם... ואהיה שונה מיתר החסידים. אמר לו הרבי זצ"ל יש אצלי שטריימל נוסף ואני אתן לך על מנת שתהיה כאחד החסידים, וכך היה רבי מאיר חבש את השטריימל וכל השבת היה עם כל החסידים והרבי יחד. אחרי שבת אמר לו בעל עצי החיים זצ"ל שהשטריימל הוא בירושה אצלו מבעל ישמח משה זצ"ל ואמר הרב זצ"ל, שכל חייו נהנה שחבש כובע זה.

באותו הזמן שאלו אותו החסידים שם מהו הכפל בפסוק אנא ה' הושיעא נא, הרי ידוע כי אין נא אלא לשון בקשה, ובכן למה כפל אנא הושיעא נא?

הרב זצ"ל השיב על כך, חכמינו אמרו אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי או בדור שכולו חייב, הטעם לכך? כי בדור שכולו זכאי הרי כולו זכאי ולמה יחכה עוד, ובדור שכולו חייב ימהר לבוא פן יטמעו בנ' שערי טומאה, כפי שהיה בגאולת מצרים.

אבל במצב בינוני, מחכה ומצפה שישבו בתשובה, במצב בינוני לא כולו זכאי ולא כולו חייב, הוא בבחינת 'נא' וכן כתוב בקרבן פסח "אל תאכלו ממנו 'נא' ובשל מבושל במים" ורש"י מפרש 'נא' שאינו צלוי כל צרכו. וזה רמז הפסוק, אנא ה' הושיעא נא, גם בהיותנו לא בשלים כל צורכנו בעבודת ה', כשאנו במצב 'נא' הושיעא, גם כשהדור לא כולו זכאי ולא כולו חייב, הושיעא נא.

מסופר עליו כשכבר היה זקן כבן תשעים, לא כהתה עינו ולא נס ליחו, והיה לומד גמרא ומפרשים בעיון רב ולא היה זקוק כלל למשקפיים, בפניו לא נראה קמטים האופייניים לזקנים ובאים בימים בגילו, פניו היו חלקים כפני בחור בן עשרים, כי מחשבות והרהורים רעים המשאירים את סימניהם על פניו הקמוטות של כל אדם בעל מחשבות, אותו לא הטרידו, מחשבות לא גזלו את מנוחתו ואת שלוות נפשו וכך נשאר עד יומו האחרון מלא שפע ואהבה לזולת.

הוא הקים ישיבה הנושאת את שמו לזכרון עולם 'ישיבת מאיר בת עין' המתנוססת לתפארה בעיר טבריה.

סיפר רבי רפאל עבו אב"ד בתל אביב זוכרני מעשה שהיה בטבריה עם אדם ששמו 'סלים חליואה' שהיה גברתן ידוע, ופעם אחת קרה מקרה שלא נדמנה לו עבודה, ובשבילו היתה בושה רבה שיאמרו שאין לו עבודה, וידוע הדבר שאין לו מה לאכול והיה בצער גדול, והחליט שאם כעבור כמה ימים לא יהיה לו עבודה הרי הוא יאבד עצמו לדעת, וכך אמר לאשתו שאם היום לא תהיה לו עבודה הרי שלא יחזור לביתו.

ובאותו היום הוא לא מצא עבודה, ובדרכו הוא רואה את רבי מאיר, הוא התחמק ממנו, אבל הרב זצ"ל קרא לו ואמר לו סלים למה אתה בורח ממני? אינך רגיל להיות כך עצוב ואחרי שהרב לחץ עליו לספר לו כל העניין, מיד הרב נתן לו סכום גדול מאד לסדור פרנסתו, מתחילה סרב סלים חליואה לקבל הכסף, כי היה בושה עבור איש כמותו להזדקק לעזרה, והרב שכנע אותו שיחזיר לו לאחר זמן כשירוויח, וכך הלך ופתח עסק והצליח.

סיפר הרב זצ"ל, היה שבוע אחד שאשתו הרבנית חלתה, והיתה כל השבוע עם חום גבוה, וכרגיל היה ביתו פתוח לרוחה בהכנסת אורחים, והנה הופיע אצלו יום שישי אורח מצפת על מנת להתארח אצלו בש"ק, האורח הרגיש שהרבנית שוכבת חולה, אמר להרב זצ"ל שהוא ילך לישיבה להיות שם בשבת. אמר לו הרב אם כבר באת תשאר כאן ומה שנאכל, תאכל גם אתה.

האורח נשאר, והרב לקח את הסל והלך לשוק לקנות תוספות אוכל עבור האורח, פגש אותו רבי אלתר שוחט (שיפמן) ז"ל וכשהרב בירך אותו בבוקר טוב, פנה אליו רבי אלתר, מדוע פניך לא שמחים הפעם? ענה לו הרב אגיד לך את האמת, הרבנית חולה ואני עומד ומכין צרכי שבת עבורנו והילדים והנה בא לי אורח שאני טורח כעת גם לקנות עוד ולבשל תוספת אוכל.

ענה לו ר' אלתר ז"ל טוב שבא אליכם האורח עכשיו, כי כתוב בזמירות לשבת בפיוט אָזְמַר בְּשִׁבְחִי. "צֹחֵן אֶף עֲקִיתִי. בְּטִילִין וְשִׁבְיָתִי. בְּרַם אֶנְפִין חֲדָתִי" לכן כשאורח בא שזה 'אֶנְפִין חֲדָתִי' ילכו כל המחלות וכל הצֹחֵן והעֲקִיתִי. יהיו בְּטִילִין וְשִׁבְיָתִי. מיד קיבל הדברים בשמחה והכין יתר צרכי שבת, וסיים הרב זצ"ל כי באותו ערב שבת אחר חצות היום החום ירד והרבנית הבריאה לגמרי. [דברי חיים]

רבי מאיר ועקנין בן ג'והרה זיע"א כ"ט אדר תשל"ה ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ - ניסים חיים בן חנה

נורית בת מרים ע"ה

לברכה והצלחה: * יוסף בן חנה חנינה וב"ב * שרה בת אילה * יוסף מאיר בן גאולה ויקי

* נעמה בת שושנה * רפאל בן שרה * יוסף חיים אליהו בן דבורה * משה בן שרה וב"ב